

פרוטוקול מס' 1
מישיבת ועדת הכספים
מיום ג', כ' בשבט תשל"ד - 12.2.74
שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה:

י. קרגמן - יו"ר
ע. אמוראי
א. אפרת
ש. ארליך
י. בדר
י. בן-טאיר
ס. ארנס
ס. ברעם
צ. גרשוני
ב.צ. חלפון
ש. לורנץ
א. מלמד
ע. פיינרמן
י.ש. פלוטין
ג. פת
ד. קורן
ח. קורפו
נ. קצב
א. שוסטק
ס. שחל
י. שערי

מוזמנים:

י. שעיהו - יושב-ראש הכנסת
נ. לורך - מזכיר הכנסת
ש. יעקבסון - סגן מזכיר הכנסת
פ. ספיר - שר האוצר
א. דברת - היועץ הכלכלי לשר האוצר
ח. שטסל - החשב הכללי
ס. דיין, ד. הלפרין,
ס. וינר, ב. ויין - משרד האוצר

א. קרשנר מזכיר הוועדה:

ד"ר ג. קטרון היועץ המשפטי:

א.נ. פלוג היועץ הכלכלי:

א. ארקין עוזרת:

א. ובר רשמה:

סדר היום:

- 1) בחירת יושב-ראש לוועדה
- 2) חוק סילווה פיתוח (תיקון מס' 12), תשל"ד-1974
- 3) תקנות סילווה פיתוח (הוצאת סדרות...), תשל"ד-1974

י"ד הכנסת י. ישעיהו:
רבותי, בדשותכם אני מתכנן לפתוח את הישיבה הראשונה של ועדת הכספים של הכנסת השמינית בשעה טובה ומוצלחת.

אני מציע שנבחר יושב-ראש לוועדה. לפי המלצת ועדת הכנסת שקיבלתי אותה גם בכתב, מומלץ לפני הוועדה לבחור בחבר-הכנסת ישראל קרגמן כיושב-ראש לוועדה. אני מעמיד את זה להצבעה.

הצבעה - אין מתנגדים.

אני קובע שחבר הכנסת קרגמן נבחר ליושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת השמינית ואני מברך אותו להצלחתו, ואתכם כל חברי הוועדה להצלחתכם. צפויה לכם עבודה מרובה בשנה הזו ובשנים הבאות. התקציב הולך וקרוב והזמן שנשאר לנו בכנס החורף הולך ומצטמצם, אבל חזקה עליכם שתעשו את העבודה בשקידה ובמסירות ובזריזות כפי שהוועדה הזו רגילה לעשות את עבודתה, והיא אחת הוועדות העמוסות ביותר בכנסת.

אני מבקש את חבר הכנסת קרגמן לקבל לידיו את השרביט ולנהל את הישיבה.

היו"ד י. קרגמן:
אני מודה ליושב-ראש הכנסת ולחברי הוועדה. אני רוצה לפני שנתחיל בעבודה המעשית לומר כמה דברים איך נראית לי העבודה של הוועדה.

למעשה יש איזה מסורת, אני חושב שאין טעם לשנות אותה, אבל רצוי שחברי הוועדה בייחוד חברי הוועדה החדשים יידעו אותה. לפני כן, אני מקבל את כל חברי הוועדה בברכה בייחוד את חברי הוועדה החדשים. אומר כמה מלים איך אנו רגילים לעבודה ואני חושב שבמקרה גם נמשיך לעבודה.

ועדה זו מאוד עמוסה, ופיא מעבירה את עצמה קשה. אנו עובדים ששה ימים בשבוע לפעמים חמשה ימים. העבודה רבה, אנו פועלים עם מאתיים וחמשים סמכויות הניתנות לוועדה. כל ישיבה נמשכת לא פחות משלוש שעות. הישיבות הן בירושלים פרט ליום שישי שהישיבה היא אף בתל-אביב. שמעתי כבר שמערערים על כך, פנו אלי כמה חברים שמבקשים שעוד יום אחד נוכל לעבוד בתל-אביב. זה לא בסמכותי אלא בסמכות יושב-ראש הכנסת.

הוועדה הזו תובעת את חברי הכנסת כולו לוועדה. כל אי השתתפות הוא הפסד לחבר והפסד לוועדה. כל מי שקושר עצמו לישיבות אחרות, זה איכשהו משתקף בעבודתו בוועדת הכספים.

לרשותה של הוועדה יש מנגנון מצומצם. מזכיר הוועדה מר קרשנר שהוא בעצמו כלכלן; ישנה יועץ כלכלי לוועדה, מר פלוג; ישנה גב' ארקין שגם היא כלכלנית; אמנם היא עובדת חצי יום. חברי הוועדה יוכלו לקבל באמצעות המנגנון הזה כל חומר כלכלי, חברתי על כל שאלה שמתעוררת אצלם ולא יצטרכו לבזבז זמנם בחיפוש אחריו.

בוועדת הכספים ישנם דיונים לא מעטים שהם סודיים אולם אין ועדה זו סודית בכללה כוועדת החוץ והבטחון. הדיונים שהם סודיים בוועדה הם דיונים הנוגעים לענייני בטחון וכן עניינים שאני כיושב-ראש הוועדה מכריז לפי פניית הממשלה, עליהם כדברים סודיים. ואני מבקש לחתום על הצהרה, דבר שמקובל בוועדת החוץ והבטחון, בהבדל ששם זו חתימה על כל ישיבה. ואילו אצלנו רק על אותן ישיבות שמכריזים עליהן מראש כסודיות. הנוסח עליו חותמים הוא: "בזה אני מתחייב להן צדק לשמור בקפדנות על סודיות הדיונים בוועדת הכספים ולערוך המסנה שלה בנושאים בטחוניים ובכל ענין שנמסר לוועדה כסודי ושהיא החליטה שהוא סודי".

הנהגנו. אני מניח שזה גם בוועדות אחרות, לצערי הרב זה לא בישיבת הכנסת, לא קוראים בזמן הישיבה עתונים.

נוהג אחר שקיים אצלנו הוא שחברי הוועדה יכולים להציג שאילתות והשרים משייבים עליהן ישיבות. השאילתות מוגשות בדרך כלל בכתב ואנו מענידים אותן לשרים והשרים משייבים עליהן.

השאלות הללו הן לא אותו סוג של שאלות שמציגים בכנסת במליאה, אלא דברים ספציפיים.

ש. ארליך: אלה הן על דברים רציניים.

היו"ר י. קרגמן: אני לא רציתי להגיד את זה. אנו משתדלים לשלוח את החומר לכל חברי הועדה לכן ביקשנו להודיע לנו לאן לשלוח את החומר.

אם כי יש בינינו חברים מסייעות שונות ובעלי דעות שונות, בשעת הדיון הדעות נחלקות לא כל כך תמיד לפי החלוקה הטיעונית. הגישה לנושאים היא עניינית תוך ליבון הנושא וסעיפי החוקים שבהם אנו דנים.

מכיוון שהועדה גדלה ל-22 חברים, אני שמח כמובן שאני "שולט" על גוף כל כך גדול, אבל יש לכך כמובן כמה קשיים. על פי רוב רוב חברי הועדה לקוחים חלק בדיון וזה מאריך את הבידור. מזה מתבקש שנהיה חסכוניים עד כמה שאפשר בזמן. הישיבות מתחילות בדיוק בזמן שנקבעו. בדרך כלל תחילת הישיבה בשעה עשר ביום ד' בשעה תשע ואנו מסיימים בשעה אחת. לפעמים אנו גולשים מעבר לזה. אני מבקש לשתף אתי פעולה ולהיות דייקניים. בענין זה אני יכול להגיד שאני יכול לשמש דוגמא.

ביחס לעבודתנו:

בשעה אחת-עשרה יגיע שר האוצר ונתחיל ונטפל בחוק מילווה פיתוח; מחר יבוא שר השיכון. הכנסת קיבלה חוק חיילים משוחררים ויש שם תקנות. בגלל שהתקנות הללו לא אושרו בוועדה זו, החוק לא הופעל. התקנות נמצאות בתיקי החברים ואתם יכולים לעיין בהן. נצטרך לדון בתקנות נוספות ששר האוצר קשור בהן - זה המענקים לחיילים משוחררים, לעצמאיים שגוייסו, עקב אובדן הכנסות. אני מניח שנקבל את זה בימים הקרובים.

עוד השבוע ניכנס אולי לדיון בשלב הנוסף שמתחלק לשני חלקים: החלק המכריע הוא תקציב הבטחון ולפי החוק הדיון יהיה בוועדה משותפת של ועדת העספים וועדת החוץ והבטחון. לפני כן, שתי ישיבות או שלוש ישיבות יהיו של שתי הועדות במליאה, כשהרקע הוא בהסברים של שר הבטחון והרמטכ"ל. יהיה בידור ויהיה דיון ואחר-כך על פרטי התקציב יש ועדת משנה שהיא בסדר גודל של ועדה אחת בת 22 חברים. שם ידונו בפרטי התקציב. אבל העיקר יהיה הפתיחה שתימשך שתיים-שלוש ישיבות שבה ידונו באופן כללי על תקציב הבטחון שגדל פי שניים ומשהו. זה כבר לא תקציב נוסף של מיליארד אחד אלא פי שניים מהמקורי. סדר היום יוגש לכל חברי הועדה מראש. אבל לפעמים קורה שיש דברים דחופים ואני נאלץ לקרוא לוועדה לוועדה דחופים. בקיצור, נראה איך הדברים יתפתחו.

בימים הקרובים, עד כמה ששמעתי, יגיש בנק ישראל דו"ח על הגדלת אמצעי התשלום במשק, וניפגש אתו ונשמע הסברים ספיר ואולי נקיים על כך דיון. לפני כן נקיים דיון על מצב המשק עם שר האוצר. כך שהעבודה רבה. כשלא דנים בחוקים ועדה זו חייבת להתעסק בבעיות המשק, אפילו מבלי לקבל החלטות. אנו מזמינים אנשי אוניברסיטה ואנשי ציבור ומחליפים אתם דברים.

נהגנו להקים ועדות משנה לוועדת העספים. ואני חושב שכך גם ננהג בכנסת השמינית. אלו הן לא ועדות סטטוטוריות. היו לנו ארבע ועדות משנה: ועדת משנה לביקורת שעתה היא ועדה עצמאית; ועדה לאמצעי עקיפין - זה בענין צוויים ומכס; ועדה להעברות מסעף לסעיף מתקציב; וועדה לקביעת משכורות וגמלאות של נשיא המדינה, שרים, שופטים; דיינים, קאדים, מבקר המדינה. אני חושב שטוב יהיה אם נקים ועדת משנה לשטחון, ועדה לקימוצים בתקציב המדינה שתעקוב אחר קימוצים בתקציב המדינה ותציע הצעות.

לפעמים באים השרים או מוזמנים אחרים לוועדה בפמליות גדולות ואין זה נאה שמספר האורחים יעלה על מספר חברי הכנסת הנוכחים. לכן אני דורש מחברי הועדה להיות נוכחים בישיבות.

י. קרגמן:

יש מספר חברי ועדה שמבקשים לאפשר לוועדה לשנת יומיים בתל-אביב - ביום שישי וביום חמישי.

י. בדר:

בראשית דבריי אני מברך את מר קרגמן לבחירתו מחדש ליושב-ראש ועדת הכספים. אני חייב להזכיר שני אישים חשובים מובהקים שהיו הראשונים שבנו ועדה זו שהיא ועדה חשובה ביותר בין ועדות הכנסת - את ד"ר פנקס המנוח ואת מר ישראל גורי.

לפי נסיוני וזכרוני אני רוצה לומר קודם כל בענין הסודיות: היה לנו דיון בוועדת הכספים, ולא הסכמנו לאותה נוסחה כוללת שמחייבת את ועדת החוץ והבטחון והסכמנו לפי שניסתתי לסודיות בשלושה מקרים:

- 1) עניני בטחון;
- 2) דברים שהממשלה מסרה לנו מראש בתור סודיים;
- 3) מקרה שהועדה, לא היושב-ראש, החליטה

שהוא סודי.

אני מתנגד בתוקף לישיבות הועדה ביום חמישי בתל-אביב. אני יכול לומר, אפילו אם זה יעורר רוגז, שאני רואה בהצעה זו ירידת קרנה של הכנסת. מעמד ירושלים מבחינה בינלאומית והיסטורי עוד איננו מבוטס ומוגן באופן סופי. במצב זה צריך לבצר ולהגביר את מעמד ירושלים בתור בירה. אין מדינה בעולם בה יש נובג שהפרלמנט יושב לא בבירה. אני חושב שקיום ישיבות בתל-אביב זה נובג פסול ביותר. הסכמנו לישיבה ביום שישי בתל-אביב כי חברים שלי בעיקר מסייעות דתיות חוששים שהדבר עלול לגרום לחילול שבת, ולכן אנו חייבים לכבד את זה. אבל ביום חמישי בשום אופן. אני מצפה מהיושב-ראש בענין זה יגלה יד חזקה ולא יעשה שום פשרות. הועדה הזו מתכנסת במצב חמור ביותר של המידונה, של המטבע, התקציב, של האינפלציה, של התייקרות ושל חוסר טיפול הממשלה היוצאת כראוי בכל העניינים האלה. ברור שדיונים שיהיו בעניינים אלה חשובים מאוד וחמורים ביותר. אני בוראי האחרון שירצה להוסיף חריפות בלתי חיונית לדברים האלה. אבל הלב מר, הדאגה רבה, והביקורת אף פעם לא מספקת. ואני מאחל לחברש הועדה הזו מלחמה טובה ורצינית, מעסיקה וחריפה.

ד. קורן:

אני רוצה לבקש מיושב-ראש הכנסת להתחשב בעובדה שועדת הכספים יושבת יום יום. אינני יודע באיזה מקום בעולם ועדת כספים של הפרלמנט יושבת יום יום. אינני מסכים שנעקור את חברי ועדת הכספים מהציבור. יש לנו הטון פגישות עם הציבור, ואם נהיה צטוקים בנטיעות, ויש פה אנשים מהעמק, מהגליל, מחיפה ומהדרום, לא נוכל להקדש זמן לעיסוקים אחרים. המרחקים מחייבים שעות רבות של נסיעה וחלק גדול מזמננו יילך לאיבוד בנטיעות. אינני חושב שאם מתוך שש ישיבות נקיים שתיים בתל-אביב, יהיה בכך חטא. אני חוזר ומבקש מהיושב-ראש להביא בחשבון שכאן יושבים חברים שצריכים למלא את שליחותם בעם ולא רק בוועדת הכספים.

י. בן-מאיר:

אני רוצה קודם כל לברך את היושב-ראש הועדה להבחרו ומאחל לו שהקדוש ברוך הוא ישרה עליו רוח בינה וגבורה שינווט את הספינה הזו לחוף מבטחים.

אני פונה ליושב-ראש הכנסת וקודם כל לעצמנו, לחברי הועדה, שהועדה תהיה מאוחדת בכך ושלא נתחפר מראש בעמדות עקרוניות בלי נכונות לוותר. באופן עקרוני אני מסכים עם חבר הכנסת בדר שאנו צריכים לנסות ככל האפשר לקיים את הישיבות בירושלים. אבל יש מקרים שהועדה יושבת שש פעמים בשבוע, וזה תלוי בתקופה, אז הזמן באמת הולך על הנטיעות כדברי חבר-הכנסת קורן. אז אני מציע שכאופן עקרוני הועדה יושבת בירושלים פרט ליום שישי, ועם זאת אני מציע שיושב-ראש הכנסת יתן אישור ליושב-ראש הועדה באותם מקרים מיוחדים עקב עומס, ובמיוחד אם זה בתקופת חגים, שנוכל לקיים ישיבה נוספת בתל-אביב, אולם דבר זה יהיה באופן יוצא דופן.

י. פלומין:

אני מצטרף לברכות ליושב-ראש הועדה. אני חושב שאני צריך לחלוק על דברי סורי ורבי בדר. הענין איננו ענין של יוקרת הכנסת אלא יעילות הועדה וסתן אפשרות לחברי הועדה להתמסר לוועדה. טוב היה אם היינו מצליחים לחרוץ

מהדפוסים של הועדות הקודמות. למשל: הישיבה ביום ב' בשעה עשר משאירה חלל של כמה שעות עד לישיבת הכנסת אחר-הצהריים. לכן מוטב היה אילו היתה הישיבה מתקיימת בשעה אחת; ביחס לישיבה ביום א' - חלק מאתנו משתדלים לשמור על הפרופסיות שלהם ואין שום סיבה לא לקיים ישיבה ביום א' אחר-הצהריים וכך אין פוגעים ביום עבודה רגיל. אני תומך בחבר-הכנסת קורן בענין הנסיעות. ואולי אנו יכולים לשבת רק חמשה ימים או רק ארבעה ימים וכל ישיבה ארבע שעות במקום שש פעמים בשבוע.

ח. קורפו:

אני מצטרף לברכות ליושב-ראש הועדה. אני רוצה לומר שאם לא נעמוד בקפדנות ונשאיר פרצה, הכל יתמוטט. אנו ערים לזה שהממשלה שיושבת בירושלים מקיימת את קבלות הפנים בתל-אביב. ואני חושב שאנו בענין הזה צריכים לעמוד. חברים שרוצים לקיים קשר עם הציבור יכולים לעשות זאת ואפשר להגיד שהשתתפות ארבע פעמים בישיבות בשבוע, גם כן מספיקה. הדאגה למשרדים פרטיים באמת חשובה, אבל זה יכול לעמוד.

ראיתי ברשימת חברי הועדות שיושב-ראש הועדה משובץ בעוד ועדה. אינני רואה מבלי לסכן את בריאותו של היושב-ראש כיצד יוכל לשבת בעוד ועדה. אני חושב שהוא צריך להתפנות כדי שכל כוחו יוקדש לוועדה זו.

ט. ברעם:

קודם כל אני מצטרף למברכים את יושב-ראש הועדה ומאחל לו בריאות טובה.

הענין איננו ענינה של ועדת הכספים. אני מזהיר את עצמנו מנסיון לעשות פיתוח לגבי מעמד הכנסת בירושלים. לו היה לי כוח הייתי אוסר גם על יום שישי בתל-אביב. אנו זה היתה התפשרות וסיכסנו רק יום שישי וכולם סמכו על זה. אני מתפלא, יש פה חברים שכל כך קנאים לגבי עקרונות ואילו פה הם פשרניים. לא במקרה קבענו את הכנסת בירושלים. ידענו שיש עמק ויש גליל ויש הדרום. ואני מצטער שהממשלה נמצאת בבירה עד יום דביעי וגם זה בקושי. אני מצטער על הנוהג הזה ונצטרך ללחוץ לשינוי המצב הזה ולבטל את המשרדים השניים בתל-אביב. אנו לא מרגישים שיש עדיין מאבק על ירושלים?

אני חושב שזו סמכות בלעדית של יושב-ראש הכנסת מכסימום של ועדת הכנסת. ועדת הכנסת החליט שחץ מיום שישי אין ישיבות בתל-אביב ואני מבקש שנקבל את זה. זו גזירה, אבל היא לכבודה של ירושלים הבירה, ומוטב שנקבל את זה.

ס. ארנס:

כדאי לנו כמו לכל גוף אחר שתהיה התאמה בין המטרות לאמצעים שאנו בוחרים כדי להשיג את המטרות. כולנו רוצים שירושלים תהיה בירת ישראל. ברור שזו צריכה להיות מטרת הממשלה. זה לא רק פהארות בכבוד בירושלים אלא בזכוז כסף וזמן. מי שביקר במשרדי הממשלה ימצא שבשלושה ימים יושבים פקידים שאין להם מה לעשות ואותו דבר בירושלים. בהחלט זה יהיה במקום אם אנו כועדות הכספים בענין זה לא נק נגיד אלא נכריח, שנאמר שהתקציב יאושר רק אם הממשלה תשב בירושלים.

אבל אינני חושב שאנו עושים בצדק אם אנו חושבים שהגברת המרכזיות של ירושלים בחיי המדינה צריכה להיות אחת המטרות של הועדה הזו. מטרת ועדה זו צריכה להיות עבודה יעילה ומועילה, וכל דבר שיפגע ביעילות עבודת הועדה הזו יפגע בכלכלת המדינה. ואם רוב חברי הועדה אינם יושבים בירושלים ואם תעמוד על כך שהישיבות יהיו בתל-אביב, זה יפגע ברמת העבודה של הועדה ויביא לבזכוז בהשקעת זמן בנסיעות. אנו חייבים להתאים את עבודת הועדה להרכב הועדה, וזה מחייב שיום נוסף תהיה ישיבה בתל-אביב במקום בירושלים.

ע. פיינרמן:

אני קודם כל רוצה לברך את היושב-ראש ולהביע צערי שלא יכולתי להשתתף בבחירתו בגלל

סיבות טכניות.

במידה שהועדה תשב ששה ימים בשבוע, יכול לקרות ששתיים מתוך שש הישיבות נשב בתל-אביב. יש לכך שלושה נימוקים:

- 1) יעילות;
- 2) חלק ניכר מחברי הועדה כדי להגיע לירושלים ולחזור ממנה צריכים שש שעות;

ע. פיינרמן:

3) חלק מאתנו עסוק גם בנושאים אחרים בציבור ובצורך לקיים אתו קשר. בתל-אביב זה ניתן ביום בשבוע ובירושלים זה לא ניתן. כבוד ירושלים יישמר על ידי כך שארבעה ימים בשבוע נשב בירושלים, ובמידה שיהיו שש ישיבות, נקיים שתיים בתל-אביב.

ש. לורנץ: ראשית אני רוצה להצטרף בברכתי להצלחתו של הישב-ראש בניהול הישיבות.

ברצוני להעיר שתי הערות: א) למרות שאני יודע שהסמכות איננה בידו הועדה, הייתי מציע לפני שהיושב-ראש יסכם, שתיעשה כאן הצבעה נסיונית בין חברי הועדה לראות מה דעת הרוב.

ב) הישיבות הקבועות, שהן חמש במספר, זה חוק ולא יעבור שהן מתקיימות בירושלים פרט ליום שישי. הישיבה השישית במידה שתיקבע, תהיה ישיבה שלא מן המניין, ומכיוון שזו ישיבה שלא מן המניין, נשאר את זה להכרעת היושב-ראש בהתחשב בנסיבות וכך אנו לא פוגעים ביוקרת הכנסת.

יושב-ראש הכנסת י. ישעיהו: אינני גוזר גזרות על בכנסת ולא ברוע לבי. הסדר הזה של ישיבות הועדות שנקבע שהישיבות הן בירושלים, על זה החליטה ועדת הכנסת. הפשרה היחידה שהסכימה לה ועדת הכנסת היתה שבימי שישי יהיו ועדות בתל-אביב או אם הועדה זקוקה לכך, תשב או ביום שישי או ביום חמישי. לועדה הזו יש אמנם חשיבות וכבוד עבודה, אבל לכלל הועדות יש תביעה בלתי פוסקת לקיים ישיבות בימי חמישי-שישי.

ע. אמוראי: אף ועדה לא יושבת חמש פעמים בשבוע.

יושב-ראש הכנסת י. ישעיהו: גם ועדה שיושבת פעם אחת בזמן ישיבות הכנסת, רוצה לקיים ישיבה נוספת או שתיים נוספות בתל-אביב.

פעם היה בית לכנסת בקריה בתל-אביב ושם היו מתקיימות ישיבות הועדות. כיום אין בניין כזה, והועדות צריכות לצוץ ולחפש בניין. למשרד הממשלה יש משרדים וחדרי ישיבות בתל-אביב לכנסת אין. על כן אני מציע לא למחר להחליט בעניין זה.

היו"ר י. קרגמן: כשלא יהיו שש ישיבות נקיים את הישיבות בירושלים. אני אשתדל לבנות את סדר העבודה כך שהישיבות יהיו בחמשה ימים. אבל כשיצטרפו לשבת ששה ימים, נתייעץ ולא נהפוך את זה לדברים עקרוניים.

חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 12), תשל"ד-1974

היו"ר י. קרגמן: אני מקבל בכרחה את שר האוצר. זו תהיה ישיבה ראשונה אתו במלוא הרכב הועדה. אנו ועדה של 22 חברים, ואני מניח שאותם הסיידורים והקשרים שהיו, יישמכו בוועדה החדשה. נשמע סקירות, נחליף דיעות בנושאים שונים כפי שהיה.

שר האוצר פ. ספיר: אני רוצה לברך את כל חברי הועדה ואת חברי הועדה החדשים. אני רוצה לברך את חבר-הכנסת קרגמן שגזר מחדש לתפקיד יושב-ראש הועדה, ואני רוצה לברך אותו בבחיאות, באריכות ימים ובבירורים מסצים.

לפני שאנו עוברים לסעיף הראשון, אני רוצה להגיד: אינני זוכר מתי היתה הישיבה האחרונה שלנו. היום איננו רוצים לסיים את הבירור בעניין מה שנקרא נייר ההצמדה, ואחרי זה רצינו למסור לכם סקירה על מה שיש עד עכשיו. בשבוע הבא אני מכין שמתעניינים בתחזית של 1974. באפריל יש הריון על התקציב הנוסף. אנו רוצים לסיים היום את התקציב כי אנו מוציאים כסף שרובו לבטחון וזה פורמלית לא מוכר. אנו רוצים שב-18 לסארס יוכלו להניח את התקציב על שולחן הכנסת.

ב-25 עד ה-30 יהיה הויכוח ויאשרו תקציב ד בע שנתי כדי שבמאי-יוני יוכלו להשלים את כל הנידורים.

היו"ר י. קרגמן:
הצעת החוק אומרת: "בסעיף 1 לחוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, במקום "2750 מיליון לירות" יבוא "5500 מיליון לירות".

ס. ארנס:
האם האוצר יוכל להציג איזשהם קריטריונים בין היקף התקרה באגרות חוב לבין איזה אינדיקטורים אחרים כמו התל"ג או התקציב? כדי שנוכל להבין על מה מבוסס 5500 מיליון לירות אגרות ולמה לא מספר אחר.

י. פלומין:
רציתי ביחס לשמועות שהופרכו בדבר חיוב במס על הפרשי הצמדה על אגרות, היות והפטור מעוגן היום בסעיף 27 בחוק מס הכנסה ולא קשור בחוק זה, הייתי מציע שהפטור יהיה מעוגן גם בחוק מילווה הפיתוח, כך שתהיה התחייבות ישירה של הממשלה בעת שהיא מפיקה את האגרות, ולא בהוראת חוק שלא קשורה לאמסיות.

י. בן-מאיר:
אני תומך בחוק המוצע, אולם אני רוצה להבין מה התקופה שבה נוצל הסכום של 2750 מיליון לירות, ובעקבות השאלה של חבר-בכנסת ארנס אני רוצה לשאול מה התחזית ואיך בדיוק נקבע דווקא הסכום הזה?

(ב) שאלה יותר משפטית, מכיוון שאיבני משפטן - האם החוק הזה אומר משהו לגבי תנאי המלווה?

היו"ר י. קרגמן:
לשם כך יש תקנות.

י. בן-מאיר:
הייתי שואל את היועץ המשפטי האם יש מגבלות משהן לגבול התקנות?

ש. לורנץ:
(א) האם אין מקום בין ארבעת סוגי האגרות להוסיף או בחוק או בתקנות, תנאים מיוחדים לאגרות שלא יסחרו ולא יימכרו? כלומר, לאגרות שברור שאין הן מיועדות לשימוש ספקולטיבי? אז ההגיון מחייב שיוכלו להנות לפי התנאים שהקדמות בלבד נהנות מזה.

(ב) האם אפשר לקבל אינפורמציה מה נכון באותן השמועות שהבנקים ניצלו וקנו, לפי העתונים, אגרות חוב מהסוג הקודם בחמישים מיליון לירות?

אני רוצה להעיר לתשומת לבו של שר האוצר והמוסחים: אני יודע מקרה שביום א' נתנו לאחר הבנקים הוראה בכתב לקנות צמודים, ביום א' בשעה 12. ההחלטה חלה ביום שני בערב. והבנק לא קנה ואמר שביום ב' כבר לא היתה אפשרות לקנות. איך זה שלצורך הפרטים לא יכלו לקנות ואילו לצרכי עצמם יכלו הבנקים לקנות עוד ביום ב'?

ש. ארליך:
תמכתי במליאה בחוק הזה, אבל יש לי דעה בענין התקנות.

היו"ר י. קרגמן:
כפריד בין החוק לתקנות.

ח. קורפו:
אני מבין שהסכום שקיים עכשיו של 2750 מיליון לירות נעשה בעשרה תיקונים של החוק. למה אנו צריכים עכשיו לקפוץ בבת אחת ל-5500 מיליון לירות? מה השוני המהותי?

היו"ר י. קרגמן:
אתה מתעלם מהביקוש.

ס. שחל:
אני חושב שעצם הגדלת הסכום חיובית. לפי הביקוש שהיה בחודש דצמבר ובחודשים הסמוכים, אין כל סיבה מדוע לא להגדיל את הסכומים. אני רק רוצה לדעת מהו הסכום שמתכננים לתוצאה מההצמדה לגבי הסכום שחנפנו עד כה, בכמה כסף זה מסתכם?

(ב) האם לא היה מקום מאחר שהמטה היא שהציבור יקנה את האגרות, לנסות לקבוע שהבנקים שרוכשים את האגרות זה לא ישמש להם

כחלק מהרזרבות?

א. אפרת:
אני מחייב את הוצאת אגרות החוב ואני חושב שצריך להחיש את הבירור נוכח מה שמתרחש

בשוק. אני רוצה לשאול:

א) האם גם באמיסיה הקודמת היו ארבעה סוגים? למה עכשיו קבעו ארבעה סוגים, והאם זה לא יוצא מבוכת-סה ונותן אפשרות ליועצים שונים ליצור קומבינציות שונות?

ב) האם יש איזשהי תמונה לאן נוטה הציבור מתוך ארבעת הסוגים האלה על-פי הנסיון של האמיסיה הראשונה?

י. בדר:
לא אשאל שאלות כי את התשובות אני יודע בערך מראש, כמוכן לא כל כך באופן מושלם

כמו השר.

זו הצעה חשובה. יש הצעה להרחיב את היקף מילווה הפיתוח פי שניים בבת אחת, וזה דבר שלא היה. לפני שנה-שנתיים האוצר החליט להעלות את הריבית המכוונת לאגרות חוב צמודות משה אחרז לששה וחצי אחוז. והתנגדתי לזה. כי הייתי סבור שהמושך במילווה פיתוח הוא לא הריבית אלא ההצמדה.

אני סראש אומר שהממשלה רשאית להציע סדרות אלה באותם תנאים שתמצא לנכון, והאזרחים רשאים לרכוש או לא לרכוש את האגרות. מבחינה זו אין לי רגישות. יש לי רגישות לפרשה אחרת, וזו פרשה המתייחסת לאוירה הדומה לאוירה של פיחות-לא פיחות. קרה במקרה זה שמסיבות שאינני מבין אותן לגמרי, להצעת חוק זו ולתקנות שבעקבותיה, קדמו כל מיני תמורות: דיונים קדחתניים על התנאים של הסדרות הנאות; כיוון שאין חוק במדינת ישראל שחוגי האוצר פחות נתונים לסודיות כמו הממשלה עצמה, אז יצאו שמועות ממקורות רשמיים מכל מקום, ובין שמועות אלה גם שמועה שבממשלה עומדת להחמיר את תנאי הסדרות שכבר בידי הציבור. אני בוודאי האחרון שאאמין לשמועות אלה. אני אבל האחרון שאזלזל בהן. כי הרי קרה דבר. בוועדה זו התנגדתי לו והוא היה חמור ביותר וכוונתי לכך שהוחלט להטיל מכס בשיעור של 5% על יבוא למפעלים מאושרים, בניגוד להתחייבויות שהממשלה נתנה להם כבר, גם כן באגרת מאוד מכוונת מבחינת צורתה, ומאוד דרמטית, כתב אישור.

ע. אמוראי: המשל לא דומה לנמשל.

י. בדר:
זו דעתך, לא דעתי. אחרי שדבר כזה קרה אינני יודע איפה הגבול. לכן אני מציע שנוסיף לחוק זה סעיף נוסף: 6א. קבע השר בתקנות על-פי סעיף 5 וסעיף 6 הוראות לגבי סדרה פלונית, לא ישנה הוראה כאמור לרעת בעל האגרת של הסדרה כאמור.

ב. לא יוטל על האגרת לרבות על דמי ההצמדה והריבית מס מלווה חובה מלבד המסים, מלווה חובה וכיוצא באלה, שהיו בתוקף בשעת הוצאת האגרות.

ג. הוראות סעיף זה אינן נתונות לשינוי, אלא בחוק שיתקבל בכנסת בכל שלבי החקיקה ברוב של שמונים חברי-כנסת.

ד. תוקף סעיף זה למפרע מיום הכנס חוק מילווה פיתוח תשי"ט-1960 לתקפו.

אני מקווה שהשר יסכים לסעיף זה שישים גבול לכל השמועות. אני רוצה להדגיש שסעיף זה לא מתכוון לכל מלווה פיתוח אלא לסדרה. סעיף זה נותן חופש גמור להוציא כל סדרה חדשה בתנאים אחרים. הסעיף הזה מונע רק שינוי תנאים של הסדרה שכבר הוצאה. אני חושב שזה מינימום שאנו דורשים.

קיימת סכנה שיוטל מס על דמי הצמדה או מס נוסף על הריבית מתוך ידיעה ברורה שזו הפליה מכוונת בין מחזיק אגרות פרטי לבין אותן אגרות שעל-פי פקודת מס הכנסה פטורים ממס על דברים אלה. אז סודות אלה ידעו עדיין לנצל את הזכות הזו, לא רק באופן לגיטימי אלא גם על ידי רכישות אגרות חוב במועדים מתאימים מהציבור הפרטי המחזיק אגרות חוב. אני לא רוצה להביע כאן דעתי האם מעשה זה שהוא לגיטימי אצל ספקולנט פרטי מתאים למוסד ציבורי. אבל זה קרה.

אבל ברור שבמשך שנים ארוכות האוצר לא הציע שום חוק לסתימת הפירצה הזו. אז אני מבין שיכול להיות חוק שיטיל מס על דברי הצמדה למשל, גם היום קיים מס על הצמדה של אגרות חוב המוחזקות על ידי נושא פיננסי, אז הפעם גם על המחזיק הפרטי מתוך ידיעה ברורה שאותם מוסדות שנהנו מחוק זה לא יפגעו בחוק נוסף של מס על הצמדה.

י. שערי: (א) מהי החזרת החוב לשנה זו ומה התחזית לשנים הקרובות עם ההצמדה?

(ב) עם הנהגת התנאים החדשים איך המלווה הזה יעמוד בהתחרות עם ניירות אחרים כמו צמיד? והאם אז לא תהיה נטיה לרכוש ניירות אחרים?

יש לי משאלה - שגם שר האוצר וגם ועדת הכספים ידגישו שאין כוונה להרע את התנאים של האגרות הקודמות.

היו"ר י. קרבמן: אני חושב שמה שאסור הוא שהממשלה תפר התחייבויותיה, והיא לא מפירה התחייבויותיה. אם יש אגרת שפריונה ב-1978, היא צמודה. אבל זה לא אומר שממשלה זו או אחרת לא יכולה לגייס כספים נוספים בתנאים אחרים שהיא באה לציבור ולכנסת ומבקשת אישור. פה צריכה להיות הפרדה בולטת:

(א) הממשלה יכולה להגיד עד היום מכרתי כך וכך אגרות בתנאים מסויימים שאושרו על ידי ועדת הכספים בתקנות; (ב) ואחר-כך היא יכולה להגיד שהיא צריכה כסף, ואז עליה לשקול האם בתנאים האלה שהיא מציעה לציבור היא תגייס כסף. אני יכול לטעון שאלה תנאים שלא יקנו בהם, ומישהו אחר יכול לטעון ההיפך, ויש מי שיגיד שאפשר לנסות ולראות. אין בתקנות בחוק איזושהי הצעה להרע את התנאים שהיו, וכשיוחלט על הנפקה חדשה כל אחר יודע אם הוא רוצה לקנות אם לא.

שר האוצר פ. ספיר: הדבר הראשון שאני רוצה להתייחס אליו הוא ניצול המידע על ידי הבנקים בקניית אגרות בסכום של חמישים מיליון לירות:

ידידי חבר הכנסת בדר, לא שמע אף פעם הדלפה מישיבה שלו הסגורה ביותר. איך היה הדבר? הבנקים באו אלינו בהצעות על תנאי ההצמדה. אנו מסרנו להם את התשובה ביום ב' בערב. הבורסה הפסיקה את המסחר באותו יום אבל לפני הצהריים. כשקראתי את זה בעתון פניתי לשלושת הבנקים הגדולים שעוסקים בניירות ערך - בנק לאומי, בנק סיקונט ובנק הפועלים; פניתי אל מנהלי שלושת הבנקים הללו. קיבלתי תשובה בכתב מפק דיסקונט שהם עסקו בסכומים קטנים שבביל לקוחות. מבנק לאומי קיבלתי תשובה מתחמקת ואני לא מקבל אותה.

אני בכלל לא יודע פה בענין זה האם צריך לבדוק את זה בנק ישראל או האוצר. מבחינה ציבורית בודאי האוצר. מבנק הפועלים אמרו לי שלא עסקו בשום דבר, אבל הנטיחו תשובה בכתב. אז נברר את הענין הזה. מסך חבר הכנסת בדר אני מבקש, תחלק את הביקורת לארבע שנים, למה הכל ביחד?

שאלו חברי הכנסת ארנס, קורפו ובן-סאיר פשוט, מפני שהדרישה עולה.

ח. קורפו: בתנאים החדשים?

שר האוצר פ. ספיר: או שיקנו או שלא יקנו. אין אונס. בשנה האחרונה מכרנו 1540 מיליון מתוך 2750 מיליון שמכרנו במשך שלוש-עשרה שנה.

ש. ארליך: העליה ברכישת האגרות היא עקב ירידת ערך הכסף.

שר האוצר פ. ספיר: כל זה ירוע.

אני רוצה לומר שכל הדיבורים של חבר-הכנסת בדר שהממשלה מפירה תנאים של העבר, מצוצים מהאצבע. אנו החזרנו כבר, ואני מבקש שיטכמו לפי שנים, כמה כסף אנו מחזירים כל שנה מסלרות. אני אקח מלווה שאני זוכר. ב-1967 לקחו מלווה בטחון לחמש שנים, וכולם חשבו אז שזה נצח, והאגרות שהוצאו היו על סך שלוש מאות מיליון לירות. הנצח הזה עלה במקום שלוש מאות מיליון לירות 550 מיליון לירות (250 מיליון לירות היה הצמדה בעד ארבע שנים). זה היה לעם כולו: בשביל שנת 1973-1974 שילמו כבר כשלושה מיליארד לירות, רובו מוצמד. ב-1974-1975 בתקציב שיובא, יש למעלה מארבעה מיליארד לירות ובזה סכומים ניכרים בהצמדה. ובכלל, כלכלנים קלאסיים כמו חבר הכנסת בדר אומרים - בכלל, לזה לא צריכים לדאוג. מי שקבל את הכסף, ישלם אותו בחזרה. ומי שצריך לקבל את הכסף, קודם כל יכניס אותו.

חבר הכנסת לורנץ הציע שיפור תנאים למסקיעים לטווח ארוך. לזה יש תכניות שונות לחסכון. ב-1 באפריל אושרו צל ידי ועדת הכספים תכניות חסכון לחוסכים קטנים בסכומים שבין ארבעת אלפים לששת אלפים לירות. היו שאמרו למי יש כסף לחסוך, אנשים חוסכים בקופות כמל. והנה, מאז ועד היום מאה ועשרים אלף איש חוסכים בתכניות החסכון הללו. לא חסרות לנו תכניות חסרון לטווח קצר ולטווח ארוך. דומני שבסריות כתוב שכלל שהתקופה יותר ארוכה, התנאים יותר טובים.

החוב הצמוד הכולל הוא היום כ-24 מיליארד לירות, חוץ מההצמדה שצריך לשלם כל שנה. אבל אינני יכול להגיד היום בכמה תסתכם ההצמדה בעוד עשר-חמש עשרה שנה, אולי פה יש כאלה, אני לא יכול לדעת.

חבר הכנסת אפרת שואל למה אנו מוצאים ארבעה סוגי אגרות - גם קודם היו סוגים שונים. זה עניין של טומחים. שה עניין של טעם. אם הוא לא מקבל תנאים יותר טובים לפי אותו ערך שהוא חוסך, אז מה איכפת אם נותנים לו?

אני לא צריך ללכת להוכיח שאנו לא מסלה לא הגונה. חבר הכנסת בדר מבקש שיכתבו שאנו לא נשנה רטרואקטיבית. אני בכלל לא יודע על שום מקרה מה שינינו רטרואקטיבית.

פרט למשכורות.

פ. ארנס:

שר האוצר פ. ספיר: חבר הכנסת ארנס, אתה היית במפעל מכונר מאוד, ממלכתי, ממשלתי, בטחוני. אני מכיר שם את עניני השכר. אוהב להשאר חייב. כשאוטרים לי אני עונה. ואדם שאוטראיזה דבר ועוקץ במשהו ומאשים, צריך להיות מוכן לקבל תשובה. אתה היית במוסד מכונר עטוף סוד, הערצה לפעמים, ולפעמים תוקפים אותו בעתונות. בעניני שכר הם לא חיים בלי רטרואקטיביות ובלי טענות. אתה הצטרפת למוסד עוד יותר מכונר, האקדמאים, הטכניון. שם אני מתמצא קצת, ולפי הידוע לי בין המוסדות - מי נותן קודם, מי נותן תנאים אחרים, ומי נותן מעל ומעבר, מעל לשולחן ומתחת לשולחן, ומי נותן סכומים כאלה שלא קוראים לזה שכר? - זה המוסד שאליו הצטרפת. אם המוסד הזה יהיה לדוגמא, אני אלך בין עובדים ואומר להם תנהגו לפי הטכניון.

חבר הכנסת בדר צריך להוסיף מתי הממשלה לא שיטמה מה שלקחה. אפילו היה כאן רוקפלו ואמר שצריך לבקש אצלו הגדלת אשראי. והוא ספר שבנקאים אחרים בארצות-הברית שאלו אותו אם אינו מפחד שהרי יש בישראל מלחמות ויש מצב מתוח. אז הוא אמר שאינו חושש מפני ישראל בזמנים קלים ובזמנים קשים שילמה תמיד בזמן ובמועד. כך גם לאזרחי ישראל.

בחוק מילוא פיתוח. תש"ך-1960 בסעיף 13 נאמר ששר האוצר ושאי להתקין תקנות בכל הנוגע להוצאת אגרות הפיתוח ובלבד שהתקנות לפי סעיפים 5-6 יותקנו לפני הוצאתה של כל סדרה וכשהותקנו, לא יהיו נתונות לשינוי. בודאי אותו דבר יחול גם על הסריות האלה שיוצאו. אשר לשאלות המשפטיות, יושב פה היועץ המשפטי של הועדה והוא יענה.

לשאלה מדוע נחוק כסף אני לא אתייחס עכשיו, אבל אנו כבר שנועיים לא מוכרים אגרות מפני שאזלו האגרות בסכום של 2,750 מיליון לירות.

ס. ארנס:

לא קיבלתי תשובה לשאלתי מה הקשר בין האגרות לתל"ג.

שר האוצר פ. ספיר:

תלוי כמה ימכרו. אם ימכרו מילארד אחד זה יהיה נביח 2.5%. אם ימכרו מילארד וחצי זה יהיה 3.5% מהתל"ג. התקציב ידוע, התל"ג ידוע אבל לא ידוע כמה ימכרו. אני יכול לומר שלו היו סוכרים את כל האמיסיה של 2.750 מיליון לירות זה יהיה בדרך 8% מהתל"ג.

ס. ארנס:

כבוד השר מציג את הבקשה להעלות את הסכום שהממשלה רשאת להנפיק על כשלושה מיליארד לירות על הטיעון שגובה הסכום הוא פונקציה בלעז של הביקוש. ומזה משתמע שהסכום כמעט מקרי. אבל נדמה לי שזו הפשטת יתר של המצב, כי ברור שהביקוש הוא פונקציה של התנאים. יש דבר שנקרא סדיניות מוניטרית. יש תקרה לחוב שהממשלה מוכנת לקחת על עצמה. הייתי מבקש ששר האוצר יציג את הנעלמים הבאים.

שר האוצר פ. ספיר:

זה הלא חלק של מסגרת התקציב. אנו לא יכולים להוציא סתם כסף. (ב) אנו הולכים, על-פי הדברים בעתונים, להרע"ה רבה. למעשה, אנו הולכים להרע קצת ולא הרבה. קצת לשנות. המדינה חופשית.

י. בדר:

עובדה היא שנתתם התחייבות למפעלים מאושרים.

היו"ר י. קרגסון:

היטל של 5% הטלנו על העתיד ולא על העבר.

ג. קטרון:

כמה מלים על ההיבטים המשפטיים. נשאלתי שאלה אם יש הגבלה על הוצאת סדרות לפי חוק זה: (הגבלה א) תקנות שקובעות את תוכן בית לפני הצמדת ארץ הפדיון וכו'; טענות אישור ועדת הכספים.

(ב) תקנות בעניינים אלה כשפעם הותקנו אי אפשר לשנותן אחרי שהסעיף ששר האוצר קרא, סעיף 13, קיים בחוק.

ביחס להצעה שההוראה בדבר פטור על הפרשי הצמדה תוכנס לחוק - מבחינה משפטית אני חייב להתנגד להצעה הזו ואלה הם נימוקי: אני במידה מסויימת, הקדים אותו היו"ר, יש לי ספק רציני ביותר אם אפשר להעלות את הנושא הזה בדיון זה. הצעת הממשלה היא רק להצעה אחת: הגדלת הסכום מסכום X לסכום חדש, ותו לא. הצעה להכניס סעיף לחוק שיש לי הרושם שזה נושא חדש, אני לא רוצה מטעם הממשלה לטעון את הטענה באופן פורמלי, אבל יתכן שאחד מחברי הוועדה ירצה לטעון את הטענה של נושא חדש.

אני עוסק בניסוח חוקים כבר הרבה זמן, וראיתי חוקים שנוסחו מטעמים שונים ומשונים. עוד לא ראיתי עד היום, ואני מקווה - שלהבא לא אראה, הצעה שינוסח סעיף בחוק כדי להפריך סמועה בדחוב. יש אפשרות אחרת לענות על זה.

הנימוקים המשפטיים גרידא הם:

(א) היום הפרשי הצמדה לפי ניירות ערך אלה פטורים ממס הכנסה. הדבר לא כתוב בחוק זה. אם אני כותב את זה בחוק זה, אז אצי הייתי מביין שזה לא יחול על חוקים אחרים. יש לנו די מלוות. להכניס דבר כזה בחוק אחד, רבותי, זה הודעה שרק בחוק זה אתם מובטח ולא בחוקים אחרים.

נקודה אחרונה: אם הנימוק הוא שהממשלה משנה את החוקים גם באופן רטרואקטיבי, הרי שום דבר לא יועיל. כיוון שגם את הסעיף הזה שיוכנס, אפשר לבטל בעוד יומיים.

י. בדר:

תקנות: אפשר לשנות. אני לא מתכוון לשינוי תקנות אלא לשינוי תקנות אלה על ידי חוק. שכחת בודאי להגיד שאת זה אפשר לעשות. לא מדברים כאן על תקנות.

(ב) בחוק זה נקבע שהועדה יכולה להגביל

את מס ההכנסה על 25%.

זה על הרבית ולא על הפרשי הצמדה. ג. קטרון:

י. ב. ד.:

כל ההנדל שעושה חברי המלומד בין ריבית להצמדה אין לו שום יסוד בחוק, ובודאי לא בחוק הריבית. כל הפסיקה לגבי רווחי הצמדה של בנקים, של בית המשפט מבוססת על זה שזה כמו ריבית. מה זה רווח מנכיון? זה לא ריבית?

על דמי הצמדה מדובר בחוק? להוסיף סעיף המשריין את סעיף ההצמדה, זה לא בקשר עם החוק?

שר האוצר פ. ספיר: אני אבדוק את זה.

י. ב. ד.:

אני מזמין את שר האוצר לא להתווכח על עובדות. צדק שר האוצר שלמדינה יש שם טוב בתור בעל חוב. צדק שר האוצר באומרו שהמדינה לא הפרה עדיין באופן רטרואקטיבי התחייבות, פרט לאותה התחייב של 5% שהזכרתי אותה.

לכן אני עומר על ההצעה שלי.

י. פלומין:

אני חושב שטוב היה אילו הממשלה היתה מביאה חוק חדש בגלל הפרופורציה של גודל האמיסיות המוצאות גכשיו. לכן מבחינת המשמעות הציבורית של זה אפשר לראות את החוק כחוק חדש ולהכניס בו שינויים.

לענין הרטרואקטיביות - לפחות בשני מקרים הוטלו מסים רטרואקטיבית: 1) בענין תיקון משנות ה-50 - כופר מלווה מלחמה.

2) מלווה מלחמה שהוטל ב-1963.

היו"ר י. קרגמן:

מר רוקח ז"ל היה אצ נציג הציונים הכלליים והוא היה בעל ההצעה של שינוי הרטרואקטיבי.

לכן אני מציע את הצעתי כהסתייגות.

היו"ר י. קרגמן:

בדרך כלל ועדת הכספים וגם הכנסת לא רוצה שום מסים או דברים אחרים באופן רטרואקטיבי. אבל זה לא ענין של האוצר. מה שחבר הכנסת בדר מעיר כל פעם את זה לא עושה הממשלה אלא הכנסת. אם יוכנס הסעיף שאין שיטתיים רטרואקטיביים, יכול לשישהו להציע לשנות. ואם הכנסת תקבל את זה, זה יתקבל.

אבל הזכרת שני מקרים. המקרה של 5% זה עקב הסכמה שהיתה בקשר לחברות להשקעות הון, שאמרנו שיוטלו 5% מכס שקשור למלווה מלחמה על כל מה שיבוא. אז זה היה המקרה במשך עשרים ושלוש שנים.

אני חושב שצריך לנהוג כפי שנהגנו - חבר הכנסת פלומין, הכנסת לא החזירה את החוק לממשלה, אלא לוועדת הכספים. במקום 5500 מיליון לירות אתה יכול להציע 4500, אתה יכול לתקן את הסכום. אבל אינך יכול להציע לחוק חוק חדש, אלא אתה יכול לזום הצעת חוק חדשה. אבל זה לא שייך למה שהממשלה הציעה. אנו מקבלים דיווחים אחת לשלושה חודשים ואז אנו רואים מה נסכר ממה שאישרנו. מכיוון שאתם עומדים על ההצעה, אני חייב להצביע.

י. פלומין: אני מחייב את עצם ההגדלה, אבל מבקש תוספת להגדלה.

ס. ארנס:

גם לי יש הצעה: אני מציע שנבקש מהאוצר לפני שנשכים לחוק המוצע, שיציגו בפני ועדת הכספים בצורה יותר נרחבת מאשר זה נעשה כיום, את הסדיניות הטוניטריות, סך כל ההתחייבויות שהממשלה לוקחת על עצמה, את תקרת החוב שנראית כריאלית בתקציב המדינה, ושלא נסתפק בכך שיש ביקוש ולכן כדאי להגדיל את המלווה במספר שאני מניין שהוא מקרי.

שר האוצר פ. ספיר:

כשהתקציב יונח ב-1 לאפריל על שולחן הכנסת שם יהיו כל הדברים. אם היו מחליטים שדנים היום על תקציב 5-1974 לפני שהממשלה החליטה עליו, אז אפשר היה לדון על זה. ההוצאה של הכסף הזה היא במסגרת התקציב הקיים עד ה-1 באפריל, ובמסגרת התקציב של 5-1974. בשבוע הבא תוכל לשמוע פרטים.

ה צ ב ע ה -

לא נתקבלה הצעת חה"כ ארנס.
לא נתקבלה הצעת חה"כ פלומין.
לא נתקבלו הצעותיו של חה"כ בדר.

הוחלט לאשר ללא התנגדות חוק מילווה פיתוח (תיקון מס') 12, תשל"ד-1974. (בסכום 2750 מיליון לירות"י בוא 5500 מיליון לירות"י).

אנו עוברים לתקנות.

היו"ר י: קרגמן:

שר האוצר פ. ספיר:
קורא את המכתב שנשלח ליושב-ראש ועדת הכספים, מיום 10.2.74, הנדון: תקנות מילווה פיתוח - הוצאת סדרות אגרות חוב בסכום כולל של 2750 מיליון לירות.

ח. שטסל:
יש בתקנות אלה שינוי - קודם הסדר שלפיו חישבו היה הסדר שפורסם לאחרונה, ואילו כאן מדובר על הסדר של החודש.

ג. פת:
שאלה כללית: האם שקל שר האוצר או שוקל או סוכן לשקול להחיל על כל נושא האגרות הצמודות הללו את עקרון המכרזים תוך קביעה, או אפילו ללא קביעה של רצפה וגג לריבית. זה דבר מקובל בהרבה ארצות, וזה מסקף את תנאי ההצעה והביקוש ותנאי המיסון והאשראי?

ע. אמוראי:
אני חושב שבהצעת התקנות, איזה תקנות שלא תהיינה, בסופו של דבר מה שיכריע זה הביקוש. ועד שהציבור לא יקבע את עמדתו, לא עשינו שום דבר. לאור הנסיון שהיה בחורשים האחרונים, לא רק שאנו צריכים לשנות, אלא להתאים את עצמנו לתנאי השוק.

(ב) בכל מקרה צריך לעשות את זה מספיק כדי שהאלטרנטיבה לא תהיה נכסיה ולא ניידי. אם נראה שיש ירידה אפילו לא כל כך משמעותית ויש מעבר לנכסיה ולא ניידי, צריך להציע סוג יותר אטרקטיבי.

(ג) לגבי הערת השר, אינני מקבל את הדעה שכאשר יהיו סכומים של עשרה מיליארד, נגבה מסים או נלווה ונחזיר. אני חושב שיש לזה משמעות כלכלית מסדרגה ראשונה. למשל, אם וכאשר אצטרך להביע דעתי על פיחות, אני בהחלט אצטרך להגיד מה זה יאמר לגבי הזרמת כסף בשנים הקרובות. אני אומר את זה לתכלית אחת: אנו אישרנו היום את הסכום ובודאי נאשר את התקנות. אני לא רואה אפשרות להמשיך ללוות בהצמדה או להלקות ללא הצמדה ברבית שלילית של 20%. אני אומר את זה לסדר היום. אני מציע לממשלה להביא לנו הצעה להצמדת ההלוואות שלה אפילו בלי ריבית, אבל צמוד.

י. פלומין:
יושב-ראש הוועדה העיר קודם כאילו התקנות הקודמות פותרות את הבעיה של קיבוצ תקנות. היא לא פותרת אותה. היות ובעתונות פורסם שחלק מהאמיסיות יונפקו רק לציבור וחלק רק למוסדות. הייתי מציע שאותן האגרות שיונפקו למוסדות תהיינה פטורות מכל מס.

ש. ארליך:
הערה כללית לשר האוצר. לפני שנה הוצאו אמיסיות. האומדן היה נדמה לי 700 מיליון לירות. באמצע השנה אמר החשב הכללי שעלינו על מיליארד וחצי וזה עוזר למיסון התקציבים, זה מונע מיסון גרעוני. לפני שנתיים שר האוצר ויתר על תקציב גרעוני בגלל הגידול באמיסיות. ואיננו בזה ברכה וזה הלך והתפתח עוד יותר מעל ומעבר לשוער. לפתע רואים בזה ספקולציה והולכים להרע תנאים. אינני יודע אם מטעמים פסיכולוגיים זה לא יפגע בענין האמיסיות. לדעתי לממשלה כדאי לתת לחוסך תנאים ספתיים, זה מעורר חסכון, זה נותן לממשלה כספים. יש בזה הרבה מאוד יתרונות.

ש. ארליך:

אינני יודע מדוע מתפתם לפאניקה הזו של ספקולציה.

למה אתה אומר פאניקה?

ד. קורן:

ש. ארליך:

כשנאוצר דנים על ביטול סובסידיות מיד יש מחסור במצרכים. אינני יודע מדוע קיימות הדלפות ממשרדים ממסלתיים. כשמדברים על החמרת תנאים של אגרות, כולם יודעים את זה ואין יותר אגרות. פאניקות יוצרים משרדי הממשלה. אני אומר שהממשלה לא צריכה להרע תנאים מבחינה פסיכולוגית ולקלקל ולצמצם מכשיר פיננסי רב ערך לאוצר מכל הבחינות. אני אומר שנאוצר צריך ללכת בדרך אחרת: לשנות את התנאים של מלוות פיתוח. בעצם נותנים מתנות חצי חיצוניות לתיירות, לחקלאות, לבעלי כתי מלון. אז אני אומר לתת תנאים פפתים לחוסך במקום שהכסף יוצא על ידי אנשים שיבזבזו את זה למוצרי צריכה. אין אסון בליירה. אז אם יש אפשרות של הצמדה עם ריבית צמודה, אנשים קונים את זה. אינני מבין את הכלכלנים ואת משרדהאוצר להוציא מכשיר חשוב מידיהם.

י. בדר:

מובן מאליו שההצעה שהריבית לא תהיה צמודה, קשורה קשר בל יעבור עם ההוראה השניה שהריבית תשולם כל שנה. מבחינה זו ההצעה היא הגיונית. אם משלמים ריבית כל שנה וזה רק ריבית, אז זו בעיה של גודל ריבית. אמנם עכשיו כשהאינדקס עולה כל כך מהר, יש הכול בזה. הבעיה היא אם זה דבר נכון. מה פירוש הדבר ריבית כל שנה? בניגוד לשיטה שמשלמים ריבית בבת אחת בסוף? באגרת יהיו תלושים וכל שנה יצטרך מחזיק האגרת לגבות את התלושים. זו מניפולציה בבנק והבנק לא יעשה דבר זה בלי תשלום. שר האוצר לא ירצה לשאת בהוצאה זו. אז אני חושב שיש כאן פגם רציני בוסף לטרח.

בדרך כלל הדבר שמושך באגרות אלה הוא

לא הריבית אלא ההצמדה. אז כאן מוסיפים ריבית שהיא יומד טרח, מאשר דבר שמסודר. עד כמה שאני למדתי, ומתקנו אותי כלכלנים אם טעיתי, בוחך כלל ככל שהאסיסה היא לטווח יותר ארוך, הריבית יותר נמוכה. אני לא בטוח לכן לגמרי מדוע יותר הגיוני להוציא אגרות אלה ומראש לבטל את הריבית? או לשמור על המצב הקיים היום.

מדובר כאן על ארבעה סוגים של אגרות.

אני חושב שאי אפשר לתת הסכמה קודם באופן כללי. אלא האוצר צריך להגיד לנו קודם כל מה הסדרות שהוא רוצה להוציא לפי כל סוג.

כל סדרה צריכה לבוא לאישור ועדת הכספים.

הי"ר י. קרגמן:

י. בדר:

מלבד השינוי במועדים, כל הדברים שאתם עושים לגבי הריבית נראים לי כבלתי חשבונים וכלא רצויים. אני לא יודע ואיש מאתנו לא יודע, מה תהיה המסמעות של שינוי זה לגבי מחיר אגרות החוב מהסדרות הקרובות והסדרות החדשות בכורסה. יכול להיות שהסדרות הקודמות יוזלו ואם זה יהיה כך, אז הכספים שאיו זורמים לרכישות האגרות החדשות יופנו לרכישת אגרות אלה. ואם זה יהיה כך, זה לא יהיה טוב מבחינת האוצר, מבחינת אגרות אלה. מבחינה זו אני רואה את זה כאכספר יצט מסוכן.

א. מלמד:

אני מחייב את התקנות האלה ואני חושב שטוב

עושה הועדה שמנסה איכשהו קצת לפתור את הבעיה של החובות הגדלים בגלל ההצמדה, של האוצר, ואינני רואה ברגע זה אפשרות אחרת פאשר לתת, כל עוד שהשוק הוא טוב, מאשר לעשות את זה על חשבון התנאים שיקבל החוסך. מכיוון שאין אפשרות, מה שחבר הכנסת ארליך מציע וזה היה הגיוני מאוד. שהאוצר ילווה באותם התנאים, אינני רואה היום אפשרות מפני שיתכן מאוד שמחר נעמוד בפני מצב, בגלל מצב ההשקעות במשק שנרצה לעודד עוד יותר משקיעים. המצב היום איננו כזה שקיים תור של משקיעים בארץ. לכן אינני בטוח שזה הזמן היום אם כי זה הגיוני. מבחינת התחזית במשק אינני חושב שתוכל לתת לתישינים ולחקלאים בתנאים יותר גרועים.

דבר שני - אני חושב שאחת התצלחות שדחה

בענין זה היא שבשוק ההון הצלחנו להגדיל אאת זה, זה היות שיש האזנה למצב בשוק. ואני חושב שהמינהל שעוסק בזה מאזין לרחשי הלב בשוק. אני חושב שאם המצב הזה יימשך והצורות השונות שהן די מגוונות, יתאפשר לסכור

את האגרות בתנאים הראויים יותר. אני חושב שטובה המגמה שמעוררים את הרכישה לטווח ארוך מאשר את הטווח הקצר. גם בעולם המגמה היא כזו, ואני חושב שזו מגמה רצויה. לכן אנו תומכים בזה. מה גם שהריבית היא לא הדבר העיקרי.

ד. קורן:

התלבטתי קודם אם להצביע בעד הכפלת הסכום מתוך שאני סקפטי אם אפשר יהיה להשיג את זה. אבל שר האוצר אמר שאם לא יהיה הכל, אז יהיה חלק. כשאני עובר על התנאים, אני מעריך שלא יקנו את האגרות הללו באותה מיטה. השאלה היא - האם אנו רוצים עכשיו כסף מהר, אז אנו צריכים לתת תנאים פחות או יותר הגיוניים. מה קרה עם מילווה פיתוח עד עכשיו? כולם השקיעו במלווה פיתוח? לא. השקיעו בעיקר בכסים על מנת להבטיח את ערך הכסף. אם תהיה הרעה, יש להניח, והייתי שמח לשמוע משר האוצר שנעשתה בדיקה יותר רצינית, האם יש סיכוי שבהרעה הזו בהתמודדות עם גורמים אחרים של חסכון והבטחת ערך הכסף הדבר הזה באמת יקרה. לכן נדמה לי שאם מדובר על הארכת הסכום, זה טוב. אבל אם מדובר על אי הארכה בריבית, הייתי מבקש שישנו את זה, או שיסבירו למה עשו את זה.

א. אפרת:

לא קיבלתי תשובה לשאלה שלי שנובעת יותר מסקרנות - לאיזה סוג מאגרות העבר

נוטה הציבור?

ביחס לויכוח שהתפתח פה - מכיוון שאני עומד להצביע בעד התקנות כפי שהן, אני פוחה את הנוסח הזה של הדיבור שאנו הולכים להרע את התנאים. כי מדובר הזה יוצא שועדות כספים נתנה יד להגעת תנאים. אילו היה האוצר בא ואומר - נשאר עוד 300 מיליון מהאמיסיה הקודמת והוא מציע להרע את התנאים של היתרה הזו, זה משהו אחר. אבל זה לא נכון. כל האגרות הופצו. אנו עומדים בפני בעיה חושה. והאוצר מציע אמיסיה על יסוד התנאים המשתנים. אין שחר לדיבור על הרעת תנאים. אני רוצה לתת יד להנפקה הזו במצפון טהור ולא שמישהו יגיד לי שאנש' הולך להקטע תנאים. כל מי שהאמין לממשלה וקנה אגרות חוב, מקבל את שלו.

(ב) החוסך איננו שואל את הממשלה באיזה תנאים אתה הולכת לתת למשקיע. כשיהיה לנו פה בירור על תכניות ההשקעה, נדבר על זה. עכשיו יש הפרדה ברורה. אני נוטה לשיקולים של חבר הכנסת מלסד. זה נבר נפרד לחלוטין תנאי ההשקעה. פה מדברים על התנאים לחוסך.

ע. פינרמן:

כנראה נוצר בארץ מצב שכדאי לקנות אגרות חוב בתנאים המורעים, בהשוואה להשקעה בהון, כמו למשל בנרפת. וגם לזה צריכה ועדת הכספים לתת דעתה, על תנאים יחסיים להשקעות שיש להציע לציבור.

ביחס להרעת תנאים - לפעשה לא קיבלנו מושג מהי הרעת התנאים. אולי נקבל תשובה מדוייקת. אם נצא מהנחה ש-2750 מיליון לירות שנמכרו עד כה היו נמכרים בתנאים שמוצאים לגבי האגרות החדש, מה יהיה ההפרש בהוצאות הממשלה?

שר האוצר פ. ספיר:

ההפרש הוא מאה מיליון לירות לשנה הפרשי ריבית.

ע. פינרמן:

אז אם אנו באים להציע הפרש של מאה מיליון 2750, אני חושב שנקבל מהציבור תוצאה לא פחותה. אני מתנבא שתוך שנתיים נצטרך לשבת פה ולקתן את החוק.

ס. ארנס:

אני רוצה לשאול שאלה את אנשי האוצר ואני יוצא מנחה שהאמיסיות האלה הן חל מטריכות האוצר במגמה למתן את התהליך האינפלציוני - באיזה מידה כשמצמידים את הריבית שזה למעשה גורם תהליך שקוראים לו היזון חוזר חיובי; בזמן של תהליך אינפלציוני אתה מכניס כסף נוסף למשק כתוצאה מהתהליך האינפלציוני - צאם הדבר הזה משמעותי? כלומר, כשאתה מצמיד את הריבית לאינדקס, אתה יוצר תהליך של היזון חוזר חיובי. האם אתם רואים בזה סכנה? או האם שקלתם את זה?

ע. אמוראי: שאלה למר שטסל: בניח שאני רוצה להשקיע ועומדת בפני האלטתטיבה של האגרות הישנות והאגרות החדשות. ביום הרכישה אני לא יודע מה המדד כי הוא מתפרסם ב-15 לחודש. איך נתקבר על הבלבול הזה? איך משקיע יודע מה עדיף על מה?

ס. ברעם: הבנקים מייעצים.

ע. אמוראי: אז זה רע מאוד.

ח. שטסל: לשאלת חבר הכנסת פת בקשר למכרזים - קודם כל המצב החוקי הקיים איננו מאפשר מכירה במכרז. בעבר לא שקלנו את זאת, לא רק מפני שהחוק לא אפשר, אלא כי אותו נייר היה טוב לציבור הרחב וגם לקופות גמל. אנו עכשיו מפייצים ארבעה סוגים בעיקר לשוק הרחב ואילו לקופות הגמל ולחסכון יהיו סוגים אחרים.

שר האוצר פ. ספיר: לקופות הגמל אנו לא רוצים לשנות את התנאים.

ח. שטסל: לשאלת תאריך ההצמדה - הוצאנו ניירות לפי חודש המסירה. לגבי קופות גמל צריך לשקול אם זה לפי המדד שפורסם לאחרונה או המדד של החודש. את זה הועדה צריכה להחליט. כתוצאה מזה שתהיה מעין הפרדה בין מה שמוכרים לציבור הרחב ומה שנותנים לקופות גמל שבכל זאת החסכון שם הוא לטווח ארוך יותר. והאיש לא יכול לממש את החסכון שלו רק בתום עשר שנים, יש מקום לשקול את מכירת אגרות החוב האלה הן במכרז מעל לפערים או מתחת לפערים. המצב החוקי הנוכחי לא מאפשר זאת. אם זה ישקל בוועדה האוצר לא ישלול את זה. כי יכול להיות שהחיים יוליכו אותנו לזה. אם כי אני רוצה להזכיר שבמדינת ישראל מספר הקונים שעומדים במגע ישיר עם הממשלה הוא מועט ביותר.

הסוגים האלה שהוצעו פה אינם רחוקים כל כך מהסוגים שהיו עד כה. איפשרנו ריבית צמודה למשקיע לעשר שנים. זה שהולך לשש שנים מקבל פחות.

א. שווסטק: התמריץ צריך להיות יותר גדול.

ח. שטסל: אני נותן לכל קונה לפי רצונו. הסוגים ייקבעו לפי הביקוש. אני מאשר לשמוע מאחריים מחברי הכנסת מה יהיה בשוק. אני אינני יודע מה יהיה בשוק. פה צריכים גמישות מכסימלית על מנת לראות מה תגובות בני האם.

ביחס לשאלה אם קיבוס אגרות יפסל או לא - גם בחו"ל יש קיבוס אגרות אם הריבית משתלמת כל שנה. מהו קיבוס אגרות? כדי להתחמק משתלום מס פעולים בשיטה הבאה: מוכרים את האגרת למישהו שפטור ממס קצת לפני תשלום הריבית, וזה חוקש ומתחלקים ברווח. מי שפטור ממס, לא מנכים לה מס. ככל שסכום ההיבית המשתלם גבוה יותר יותר כדאי לעשות את זה. למשל סוסדות שלא להפקת רווח, כמו אוניברסיטאות, בכל מקום בעולם עוסקים בכך שקונים את האגרת לפני תשלום המס ומוכרים אחרי כן. אם הריבית קטנה ומשלמים אותה כל שנה, זה הופך להיות פחות כדאי. אבל זה לא יבטל את קיבוס האגרות.

הערה אחרונה לגבי מה קורה בשוק - אני יודעים רק מה שמכרנו בדצמבר-ינואר. בכל חודש אגרות החוב שמכרנו לציבור היה כשמונה מאות מיליון לירות כולל תכניות חסכון. היה קשה להבחין מה הביקוש הקיים כי אותם תנאים היו לכולם. אני מציע שנחכה ונראה מה נתפס. לדעתנו זה לא שינוי מהותי. ברור שתהיה תקופת בהלה מסויימת שאנשים יילכו לשוק ויקנו יותר מהאגרות הקודמות.

יש פה שינוי בבסיס האינדקס, ואמיתי שהועדה תצטרך להחליט לגבי אגרות חוב מסוג אחר מה יהיה בסיס האינדקס. עד כה האינדקס היה זה שפורסם לאחרונה, ועכשיו זה של החודש האחרונה. זה הביא לספקולציה. עכשיו הספקולציה הזו לא תהיה.

ח. שטסל:

בשאלה שאלה שיש עליה ויכוח בספרות התאורטית המקצועית - האם הצמדה לאינדקס מגבירה את האינפלציה או שעוצרת את האינפלציה. קראתי על זה לאחרונה ספר של פרופ' אמריקאי שטוען שיש לו כמה דוגמאות המאמתות את שתי העמדות הנוגדות.

א. שוטסק:

אני רוצה להציע תיקון: איפה שהריבית היא בהצמדה והתשלומים הם לא בסוף אלא גם שנתיים, צריכה להיות הריבית יותר קטנה ולא גדולה. אילו היה העקרון שאי אפשר למכור את האגרת הזו, זה היה בסדר. אבל סכיון שזה לא כך, אני מציע שהריבית תהיה יותר קטנה.

שר האוצר פ. ספיר:

להערתו של חבר הכנסת שוטסק - ניכנס לשוק ונראה איך זה הולך. אם זה יהיה כמו שאתה אומר. נחזור ונשקול.

להערתו של חבר הכנסת אמורי - לנו אין מנגנון מכירה שלנו. אנו יכולים לטפל רק דרך חמש מאות סניפי הבנקים. לו הבנקים לא היו רוצים לטפל, והם אמנם לא רצו בתחילה לטפל בתכניות החסכון של ארבעת אלפים לירות - לא היינו מגיעים היום למאה ועשרים אלף חוסכים קטנים.

לשיקולים שאמר חבר הכנסת ארליך - עם ההערב האחרונה של חבר הכנסת אפרת, הכל אפשר להציג נאם שרוצים. אפשר להציג שזה הרעת תנאים. ושזו הרעה רטרואקטיבית וכו', וכך הציגו את זה בעתונים. יתכן שאתה צודק, הכל יבדק. לא רק זה ישנו. יש עשרים צורות חסכון.

היות שהכל כתוב כחוק וכדיון ובאישור ועדת הכספים, זה אפילו לא תלוי ברצון הטוב של שר האוצר והאוצר. אז אני מבקש שתאשרו את התקנות, ואנו מדי חודש בחודשו - אני חושב שצומן הראשון זה יהיה מדי שבוע בשבוע, עד שיתעייפו, אז נבוא מדי פעם. לא נתעייף.

היו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להעיר בסיכום שני דברים: (1) אלה דברים לגמרי חדשים. אין פה ענין של הרעת תנאים. בעולם מדי יום משתנה אחוז הריבית, אז אי אפשר להגיד שזה תנאים טובים או גרועים יותר. זה ענין של הצע וביקוש. המדינה מעוניינת לגייס 2750 מיליון לירות אז היא מחפשת את הצורה המתאימה שיכולה לתת לה את האפשרות לגייס סכום זה. הסמסלה לא תרוח על גיוס הכספים. אם אנשים לא ירצו לקנות אגרות אלה, יצטרכו לחפש דרכים אחרות. הפיתוי הטוב ביותר למי שיש כסף, ועובדה שיש כסף, זה ההצמדה. ולא 3-4 אחוז של הריבית הם הקובעים. אז הם התנאים החדשים קצת מקטינים את התחייבויות המדינה קודם כל ביחס למשך התקופה, והריבית וההצמדה, שזה נותן חסכון של מאה מיליון לירות, זה דבר גדול. מי שהשקיע את הכסף יקבל את הכסף בערך הריאלי, וזה דבר חשוב.

(ב) זה נסיוני. זה לא קונסטיטוציה. אנו בעוד חודש או אפילו פחות, נפגש עם מר שטסל ונשאל אותו כמה סכום. אני זוכר שהוא היה בא ואומר - תצילו, אין סחורה והיינו צריכים לאשר סדרות נוספות. אני מציע להתאחד, ולראות איך זה יילך בשוק.

מ. ברעם:

אני מבין שאם האוצר ירצה להנפיק בתנאים אחרים, הוא יצטרך להביא לפנינו.

היו"ר י. קרגמן:

האישור שלנו הוא על תנאי; אחרי שהכנסת תאשר בקריאה שניה, אז תופעל ההחלטה שלנו.

הוחלט לאשר תקנות סילורה פיתוח - הוצאת סדרות אגרות חוב בסכום כולל של 2750 מיליון לירות.

הצבעה -